

Het kiezen van een rechtsvorm

De keuze voor een rechtsvorm heeft niet alleen gevolgen voor het besturen, maar ook voor de bedrijfsvoering en de contacten met de fiscus.

Stichting of vereniging?

Het ontwikkelen van museale activiteiten kan in de vorm van een stichting of een vereniging. In beide gevallen moet de rechtsvorm worden ingeschreven in het Handelsregister bij de Kamer van Koophandel.

De ledenvergadering van een vereniging heeft wettelijke bevoegdheden: vaststelling en goedkeuring van de jaarrekening; statutenwijziging; ontbinding; benoeming; schorsing en ontslag van bestuurders en (als die er is) van leden van de raad van toezicht.

Bij een stichting worden deze bevoegdheden in de statuten geregeld.

Vaak wordt naast een bestuur (voor het algemeen beleid), een directie gevormd (voor de dagelijkse gang van zaken). Bij tal van musea beperkt het bestuur zich tot een toezichthoudende/adviserende rol en handelt de directie als het bestuur in wettelijke zin.

Cultureel ondernemerschap, het nut van de dochter-BV

Het maken van winst mag geen doel van het museum zijn, maar er mag wel winst worden gemaakt. Voorwaarde is dat het museum de activiteiten (zaalhuur, organisatie van concerten en lezingen etc.) en de daarbij eventueel gemaakte winst, wordt toegekend aan een vooraf bekend gemaakt doel en dus bijvoorbeeld wordt geïnvesteerd in een verbouwing, uitbreiding van de collectie of een reclamecampagne voor het museum.

De beste vorm om commerciële activiteiten in onder te brengen is een BV met de museumstichting of –vereniging als enig (of meerderheids)aandeelhouder. De BV financiert activiteiten en investeringen door de uitgifte van aandelen; het bijeenbrengen en instandhouden van een bepaald minimumvermogen is verplicht.

Het museum bepaalt (mede) het beleid van de BV en gemaakte winst wordt als dividend uitgekeerd aan de aandeelhouder(s). De aandeelhouder is in beginsel niet aansprakelijk voor schulden die de BV maakt. Alleen in geval van een faillissement loopt het museum het risico het bedrag dat voor de aandelen betaald is te verliezen.

Het museum en de vennootschapsbelasting

Musea die geheel of gedeeltelijk zijn vormgegeven als een NV of BV, moeten in beginsel vennootschapsbelasting betalen, ongeacht de aard of omvang van hun activiteiten.

Als een stichting of vereniging met behulp van arbeid en kapitaal winst behaald, concurreert met werkzaamheden van commerciële ondernemingen en dus een onderneming drijft, krijgt die ook met vennootschapsbelasting te maken voor het commerciële gedeelte van de activiteiten.